

荷兰建筑2009

百家建筑事务所最新作品

**NEDERLANDSE ARCHITECTEN/
DUTCH ARCHITECTS**

BIS PUBLISHERS

**COLOFON/
PUBLICATION DATA**

**UITGEVER/
PUBLISHER**

BIS Publishers bv
Het Sieraad Building
Postjesweg 1
1057 DT Amsterdam
The Netherlands

T 020-5150230
F 020-5150239
bis@bispublishers.nl
www.bispublishers.nl

**SALES MANAGEMENT/
SALES MANAGEMENT**

Marijke Wervers
marijke@bispublishers.nl

**PRODUCTIECOÖRDINATIE/
PRODUCTION COORDINATION**

Bite grafische vormgeving, Amsterdam

**ONTWERP OMSLAG EN VOORWERK/
DESIGN COVER AND PRELIMINARY PAGES**

Lesley Moore, Amsterdam

**AUTEUR ARTIKEL/
AUTHOR OF ARTICLE**

David Keuning, Amsterdam

**ONTWERP PRESENTATIEPAGINA'S/
DESIGN PRESENTATION PAGES**

Bite grafische vormgeving, Amsterdam

**VERTALING/
TRANSLATION**

Michael Gibbs, Amsterdam

**DRUK/
PRINTING**

D2Print Pte Ltd

**MET DANK AAN/
WITH ACKNOWLEDGEMENTS TO**

Veerle de Muijnck, Piet Vollaard

© 2009 BIS Publishers

ISBN 978-90-6369-196-7

Alle rechten voorbehouden.
All rights reserved.
Printed in Singapore.

004 VOORWORD / PREFACE

Door / by Rudolf van Wezel

006 FEITEN + CIJFERS / FACTS & FIGURES

Door / by David Keuning

008 #1: Leegloop en groei /

Exodus and growth

010 #2: Bouwen en slopen /

Building and demolition /

012 #3: Energieverspilling /

Energy wastage

014 #4: Recycling / Recycling

016 ARCHITECTEN / ARCHITECTS

018 4D architecten

020 A12 Architecten BNA

022 AAARCHITECTEN bv

024 van aken architecten

026 ARCADIS

028 Archipelontwerpers

030 Architecten aan de Maas

032 architectenbureau visser
en bouwman bv

034 ArchitectenConsort bv bna

036 architecten_|_en_|_en

038 Architektenkombinatie

040 archivolt architecten bv

042 Bureau B+O Architecten B.V.

044 BBVH Architecten bv

046 bd architectuur

048 BDG Architecten Ingenieurs

050 Böhrtlingk

052 Cita: architecten bna

054 Crepain Binst Architecture nv

056 Dam & Partners -Architecten

060 DKV architecten

062 döhl - atelier voor bouwkunst

064 ENGELMAN ARCHITECTEN BV

066 Factor Architecten bv

068 FARO architecten

070 Fillié & Verhoeven

072 FKG architecten aan de zaan

074 Frencken Scholl Architecten

076 Greiner Van Goor Huijten Architecten bv

078 Groosman Partners architecten

082 Henket & partners architecten

084 Van den Hout & Kolen architecten

088 hvdn architecten

090 IAA Architecten

092 Inbo

094 Jeanne Dekkers Architectuur

096 K3 architectuur en planning bv BNA

098 Klous + Brandjes Architecten bna

100 Architectenbureau Korbee

102 KOW

106 KuiperCompagnons

108 Bureau van der Laan

110 luijten|smeulders|architecten

112 MIII architecten

114 Maat architecten BNA

116 Marge Architecten

118 Mei Architecten en stedenbouwers

120 Min2 bouw-kunst

122 Molenaar & Van Winden architecten

124 Odeon Architecten bv

126 van den Oever, Zaaier &
Partners architecten

CONTENTS

- 128 Ontwerpwerk
- 130 OPL Architecten
- 132 Oving Architekten bv
- 134 PBV architecten
- 136 Poolen Architekten
- 138 Quadrant Architecten bna
- 140 Quant Architectuur
- 142 SATIJNplus Architecten
- 144 SCALA architecten
- 146 Soeters Van Eldonk architecten
- 148 Spring architecten
- 152 Stijl Architectuur BV
- 154 SVP Architectuur en Stedenbouw
- 156 TANGRAM Architekten
- 158 Van Tilburg Ibelings von Behr
architecten bv
- 160 Topos Architecten bv
- 162 UArchitects
- 164 architektenburo irs. VEGTER b.i.
- 166 Architectenbureau Weeda van der
Weijden bv
- 168 Frank Willems Architecten bna
- 170 De Witte - Van der Heijden
Architecten
- 172 De Zwarte Hond

174 INTERIEURARCHITECTEN / INTERIOR ARCHITECTS

- 176 Ontwerpburo Heilig & Buit
- 178 MERKX + GIROD BV
- 180 StudioOzo
- 184 workshop of wonders

186 STEDENBOUWKUNDIGEN EN LANDSCHAPSARCHITECTEN / URBAN PLANNERS AND LANDSCAPE ARCHITECTS

- 188 BURO 5 MAASTRICHT
- 190 Crepain Binst Architecture nv
- 192 Croonen Adviseurs bv
- 194 G84
- 196 Rein Geurtsen & partners
- 198 Grontmij
- 200 HOLLANDSCHAP / EUROLANDSCAPE
- 202 K3 architectuur en planning bv BNA
- 204 MARCELIS WOLAK
landschapsarchitectuur
- 206 van den Oever, Zaaijer & Partners
architecten
- 208 Palmboom & van den Bout
- 210 atelier Quadrat
- 212 Soeters Van Eldonk architecten
- 214 Strootman Landschapsarchitecten
- 216 De Zwarte Hond
- 218 Adverteerders / Advertisers
- 230 Register deelnemers /
Index of participants
- 252 Colofon / Publication data

**NEDERLANDSE ARCHITECTEN/
DUTCH ARCHITECTS**

BIS PUBLISHERS

004 VOORWORD / PREFACE

Door / by Rudolf van Wezel

006 FEITEN + CIJFERS / FACTS & FIGURES

Door / by David Keuning

008 #1: Leegloop en groei /
Exodus and growth

010 #2: Bouwen en slopen /
Building and demolition /

012 #3: Energieverspilling /
Energy wastage

014 #4: Recycling / Recycling

016 ARCHITECTEN / ARCHITECTS

018 4D architecten

020 A12 Architecten BNA

022 AAARCHITECTEN bv

024 van aken architecten

026 ARCADIS

028 Archipelontwerpers

030 Architecten aan de Maas

032 architectenbureau visser
en bouwman bv

034 ArchitectenConsort bv bna

036 architecten | _en | _en

038 Architektenkombinatie

040 archivolt architecten bv

042 Bureau B+O Architecten B.V.

044 BBVH Architecten bv

046 bd architectuur

048 BDG Architecten Ingenieurs

050 Böhrling

052 Cita: architecten bna

054 Crepain Binst Architecture nv

056 Dam & Partners -Architecten

060 DKV architecten

062 döhl - atelier voor bouwkunst

064 ENGELMAN ARCHITECTEN BV

066 Factor Architecten bv

068 FARO architecten

070 Fillié & Verhoeven

072 FKG architecten aan de zaan

074 Frencken Scholl Architecten

076 Greiner Van Goor Huijten Architecten bv

078 Groosman Partners architecten

082 Henket & partners architecten

084 Van den Hout & Kolen architecten

088 hvdn architecten

090 IAA Architecten

092 Inbo

094 Jeanne Dekkers Architectuur

096 K3 architectuur en planning bv BNA

098 Klous + Brandjes Architecten bna

100 Architectenbureau Korbee

102 KOW

106 KuiperCompagnons

108 Bureau van der Laan

110 luijten|smeulders|architecten

112 MIII architecten

114 Maat architecten BNA

116 Marge Architecten

118 Mei Architecten en stedenbouwers

120 Min2 bouw-kunst

122 Molenaar & Van Winden architecten

124 Odeon Architecten bv

126 van den Oever, Zaaijer &
Partners architecten

CONTENTS

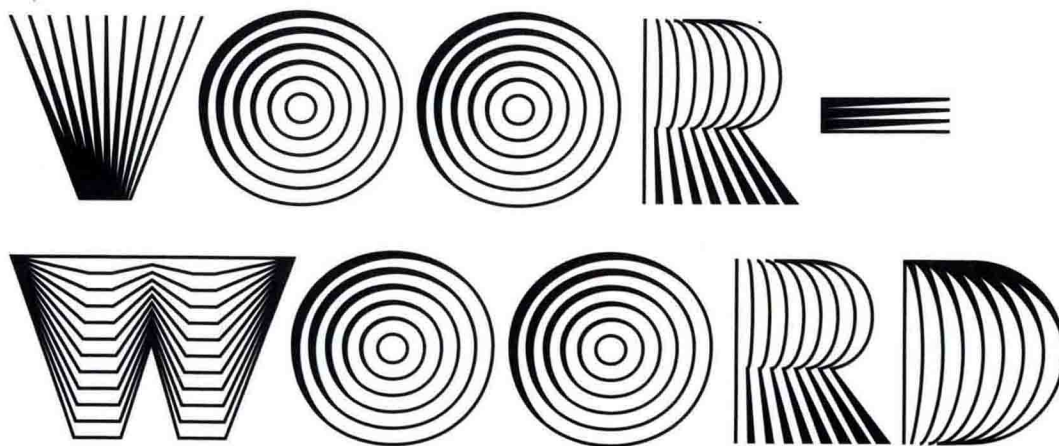
- 128 Ontwerpwerk
- 130 OPL Architecten
- 132 Oving Architekten bv
- 134 PBV architecten
- 136 Poolen Architekten
- 138 Quadrant Architecten bna
- 140 Quant Architectuur
- 142 SATIJNplus Architecten
- 144 SCALA architecten
- 146 Soeters Van Eldonk architecten
- 148 Spring architecten
- 152 Stijl Architectuur BV
- 154 SVP Architectuur en Stedenbouw
- 156 TANGRAM Architekten
- 158 Van Tilburg Ibelings von Behr
architecten bv
- 160 Topos Architecten bv
- 162 UArchitects
- 164 architectenburo irs. VEGTER b.i.
- 166 Architectenbureau Weeda van der
Weijden bv
- 168 Frank Willems Architecten bna
- 170 De Witte - Van der Heijden
Architecten
- 172 De Zwarte Hond

174 INTERIEURARCHITECTEN / INTERIOR ARCHITECTS

- 176 Ontwerpburo Heilig & Buit
- 178 MERKX + GIROD BV
- 180 StudioOzo
- 184 workshop of wonders

186 STEDENBOUWKUNDIGEN EN LANDSCHAPSARCHITECTEN / URBAN PLANNERS AND LANDSCAPE ARCHITECTS

- 188 BURO 5 MAASTRICHT
- 190 Crepain Binst Architecture nv
- 192 Croonen Adviseurs bv
- 194 G84
- 196 Rein Geurtsen & partners
- 198 Grontmij
- 200 HOLLANDSCHAP / EUROLANDSCAPE
- 202 K3 architectuur en planning bv BNA
- 204 MARCELIS WOLAK
landschapsarchitectuur
- 206 van den Oever, Zaaijer & Partners
architecten
- 208 Palmboom & van den Bout
- 210 atelier Quadrat
- 212 Soeters Van Eldonk architecten
- 214 Strootman Landschapsarchitecten
- 216 De Zwarte Hond
- 218 Adverteerders / Advertisers
- 230 Register deelnemers /
Index of participants
- 252 Colofon / Publication data

De volgende pagina's tonen aan de hand van vier grafieken de belangrijkste actuele ontwikkelingen op het gebied van bouwen en wonen. De eerste verbeeldt de groei van de grootste Nederlandse steden, die gepaard gaat met krimpende dorpen in het landelijk gebied. De tweede maakt inzichtelijk dat het aantal nieuw opgeleverde woningen in Nederland de laatste jaren weliswaar is gestegen, maar dat een steeds grotere sloopdrift die groei voor een flink deel weer ongedaan maakt. De volgende laat zien dat gebouwen de laatste jaren nauwelijks energiezuiniger zijn geworden, en dat Nederland op het gebied van duurzame energievoorziening op Europese schaal niet erg hoog scoort. De laatste drukt uit dat hergebruik van bestaande gebouwen en herinrichting van bestaande gebieden een steeds groter deel van de totale bouwopgave uitmaakt, maar dat veruit het grootste deel nog steeds bestaat uit nieuwbouw in voormalig landelijk gebied.

Al met al stemmen deze ontwikkelingen niet allemaal even vrolijk. Onder het mom van milieu gaat in Nederland veel energie zitten in juridische pietluttigheden, ten koste van echte investeringen in milieubesparend bouwen. De kredietcrisis die in de tweede helft van 2008 de kop opstak maakt ook de vooruitzichten voor de nabije toekomst weinig rooskleurig. Naar verwachting zal de bouwproductie de komende jaren sterk dalen, wat ook gevolgen heeft voor de

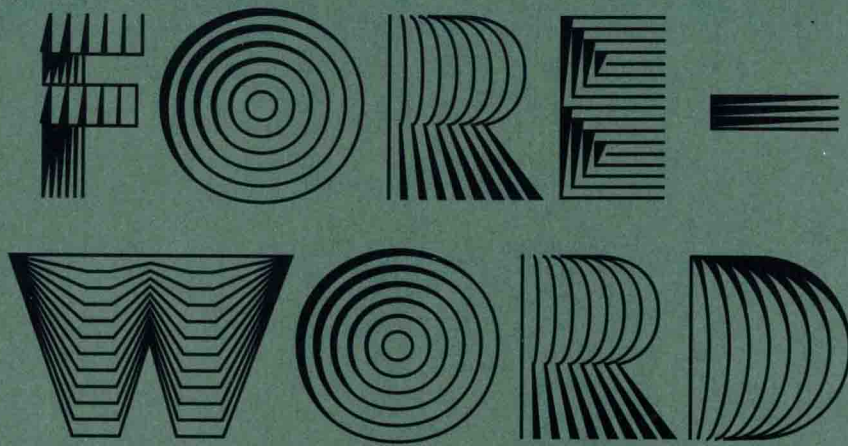
opdrachtenportefeuille van architecten. De afnemende kredietmogelijkheden voor zowel bouwers als consumenten leggen bovendien druk op de kwaliteit van nieuwe gebouwen. Toch hoeft de crisis niet alleen maar kommer en kwel te betekenen. In krappe tijden moeten ontwikkelaars beter hun best doen om kritische consumenten tot een aankoop te verleiden. De originele jaren-dertig woningen uit de vorige eeuw kwamen tot stand in crisistijd, maar behoren nog steeds tot het meest geliefde type huis. Het is daarom heel goed mogelijk dat de woonconsument aan het eind van deze eeuw wegdroomt bij een echte jaren-tien woning.

Van u als opdrachtgever van Nederlandse architecten vraagt het moed en visie. Ik hoop dat u nuttig gebruik zult maken van deze uitgave bij uw zoektocht naar de architect die past bij u en uw opdracht.

Rudolf van Wezel
Uitgever BIS Publishers

FOREWORD

BY RUDOLF VAN WEZEL

The four diagrams on the following pages show the most important current developments in the field of building and dwelling. The first represents the growth of the biggest Dutch cities, which is going hand in hand with shrinking villages in rural areas. The second makes it clear that the number of newly completed dwellings in the Netherlands may well have risen, but that a steadily growing urge for demolition has cancelled this growth to a considerable extent. The following one shows that buildings have scarcely become more energy-efficient in recent years, and that the Netherlands does not rate very high on a European scale in the field of sustainable energy provision. The final diagram expresses the fact that the reuse of existing buildings and redevelopment of existing areas comprises a larger and larger part of the total task of building, but that the largest part by far consists of new buildings in former rural areas.

All in all, these developments are not all a source of satisfaction. Under the guise of the environment, a lot of energy in the Netherlands goes into juridical pettiness at the cost of real investments in environment-sparing construction. The credit crisis that reared its head in the second half of 2008 hardly makes for rosy prospects for the near future. Construction work is expected to considerably decline in the coming years, which also has

consequences for architects' portfolios of assignments. The decrease in credit possibilities for both builders and consumers moreover exerts pressure on the quality of new buildings. Yet the crisis does not have to mean just trouble and affliction. In stringent times developers should better do their best to tempt critical consumers into making a purchase. The original 1930s dwellings came about at a time of crisis, but continue to belong to the most popular type of house. It is perfectly possible, therefore, that at the end of this century consumers will be dreaming of a genuine twenty-teens house.

Courage and vision is required of you as a client of Dutch architects. I hope that you will make profitable use of this edition in your quest for the architect who fits you and your assignment.

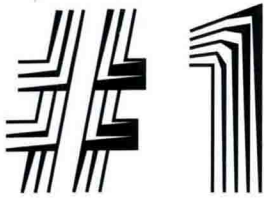
Rudolf van Wezel
publisher of BIS Publishers

FEITEN + CIJFERS
DOOR DAVID KEUNING

FEITEN & CIJFERS

FACTS + FIGURES
BY DAVID KEUNING

FACTS & FIGURES

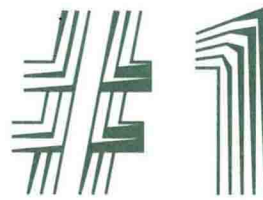
LEEGLOOP EN GROEI

Na een bevolkingskrimp in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw, is de populariteit van de grote Nederlandse steden als woonplaats de laatste vijftien jaar sterk gegroeid. Amsterdam en Rotterdam zagen sinds het begin van de jaren negentig hun bevolking met duizenden inwoners toenemen. In diezelfde periode daalde de populariteit van een groot aantal dorpen als vestigingsplaats: van 2001 tot 2006 is in 45 procent van de Nederlandse nederzettingen de bevolking afgenomen. Die afname deed zich vooral voor in de kleine, landelijke nederzettingen (met minder dan 10 duizend inwoners). Daar is het aantal inwoners in die periode gedaald met 4,7 duizend. Daarmee sluit Nederland aan op de wereldwijde trend van verstedelijking enerzijds en ontvolking van het platteland anderzijds.

In de nabije toekomst zal die ontwikkeling zich verder doorzetten. Het Centraal Bureau voor de Statistiek verwacht in 2025 8 miljoen huishoudens in Nederland, 800 duizend meer dan begin 2007. In de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht komen er naar verwachting 410 duizend huishoudens bij. In het noordoosten van Groningen en het zuiden van Limburg zal het aantal huishoudens juist dalen, denkt het CBS. Deze gebieden kenden de laatste jaren al een daling van het aantal inwoners, terwijl het aantal huishoudens er ongeveer gelijk bleef. Het verschijnsel 'shrinking cities' is daarmee op Nederland niet van toepassing; de term 'shrinking villages' des te meer. Een voorbeeld daarvan is het Groningse spookdorp Ganzedijk, dat begin 2008 wegens te weinig inwoners door sloop van de landkaart dreigde te verdwijnen. Het provinciebestuur zette daar echter tijdig een stokje voor.

BRONNEN:

- Niek van Leeuwen en Willem Regeer, 'Bevolkingskernen 2001-2006, Groei van dorpen, steden en agglomeraties', Centraal Bureau voor de Statistiek, 07 juli 2008
- S.N., 'In 2025 fors meer huishoudens in de Randstad', Centraal Bureau voor de Statistiek, 8 juli 2008
- Karin de Mik, 'Regio krimpt, dus Ganzedijk moet weg', NRC Handelsblad, 27 februari 2008

EXODUS AND GROWTH

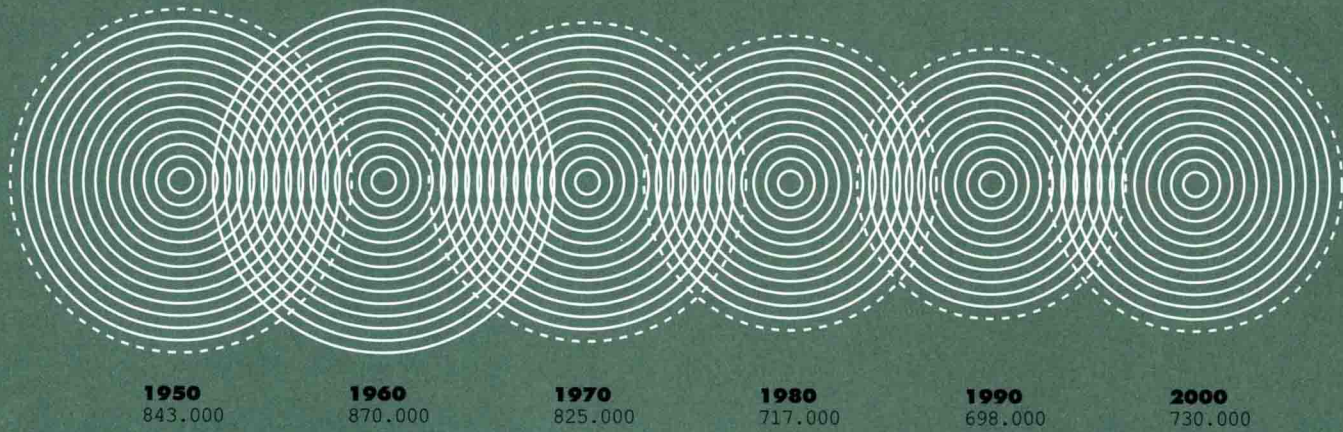
After a population shrinkage in the 1970s and 1980s, the popularity of the large Dutch cities as a place to live has grown considerably during the last fifteen years. Since the early 1990s Amsterdam and Rotterdam have seen their populations increase by thousands of inhabitants. In the same period there was a decline in the popularity of a large number of villages as a place of residence: between 2001 and 2006 the population decreased in 45% of Dutch villages. This decrease occurred mainly in small, rural settlements (with fewer than 10,000 inhabitants), where the number of residents fell by 4,700. The Netherlands thus links up with the global trend of urbanisation on the one hand and depopulation of the countryside on the other.

This development will continue in the near future. The Central Office for Statistics (CBS) expects there to be 8 million households in the Netherlands in 2025, 800,000 more than at the beginning of 2007. The provinces of North Holland, South Holland and Utrecht anticipate an additional 410,000 households. In northeastern Groningen and the south of Limburg the number of households will actually decline, thinks the CBS. The number of inhabitants in these regions has already declined in recent years, while the number of households has remained about the same. The phenomenon of 'shrinking cities' is thus not applicable to the Netherlands; the term 'shrinking villages' all the more. One example is the Groningen ghost village of Ganzedijk that at the beginning of 2008 was in danger of being erased from the map owing to too few inhabitants. The provincial government, however, put a stop to that in time.

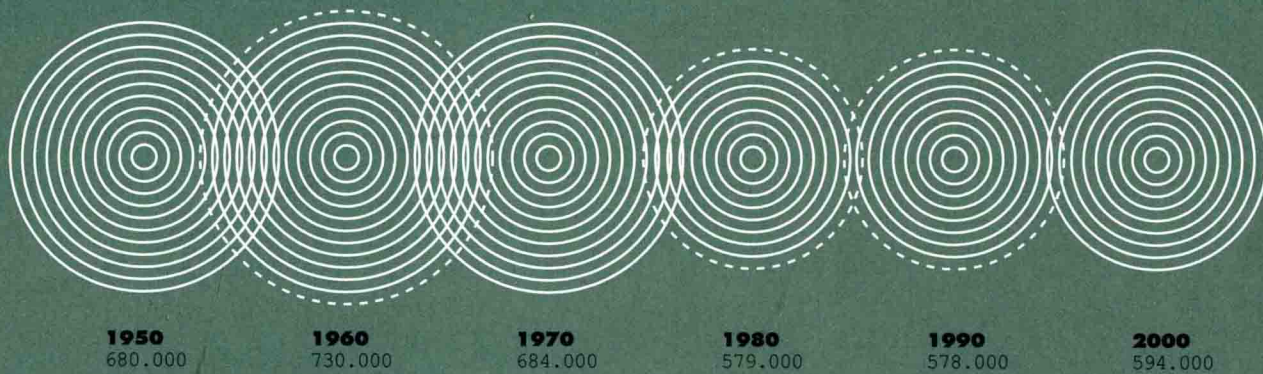
SOURCES:

- Niek van Leeuwen and Willem Regeer, 'Bevolkingskernen 2001-2006, Groei van dorpen, steden en agglomeraties', Centraal Bureau voor de Statistiek, 7 July 2008
- S.N., 'In 2025 fors meer huishoudens in de Randstad', Centraal Bureau voor de Statistiek, 8 July 2008
- Karin de Mik, 'Regio krimpt, dus Ganzedijk moet weg', NRC Handelsblad, 27 February 2008

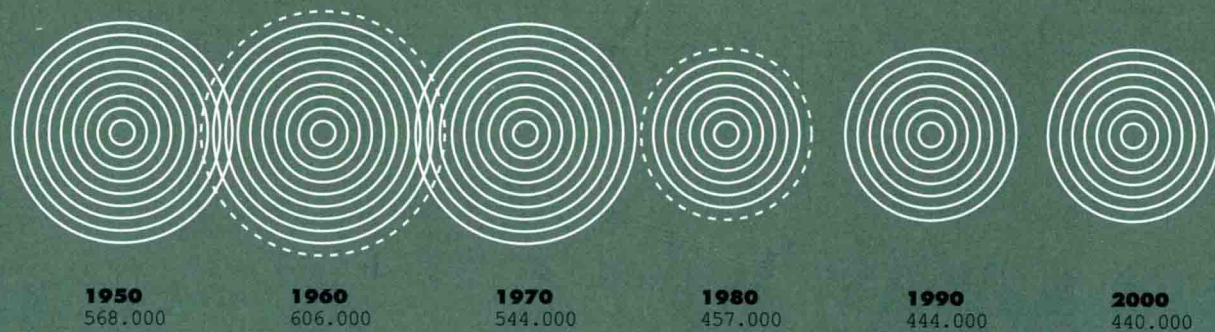
AMSTERDAM/AMSTERDAM
POPULATION/BEVOLKING 1950-2000

ROTTERDAM/ROTTERDAM
POPULATION/BEVOLKING 1950-2000

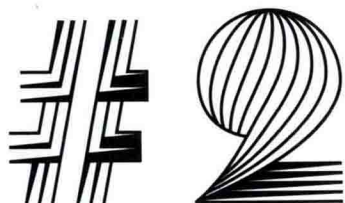

THE HAGUE/DEN HAAG
POPULATION/BEVOLKING 1950-2000

BRON/SOURCE:

• Atlas of Shrinking Cities, Hatje Cantz Publishers, 2006

BOUWEN EN SLOPEN

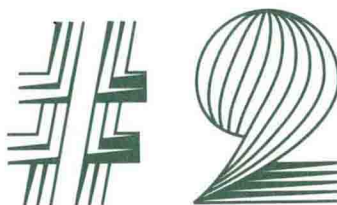
Op de pieken van de economische zeepbel in de tweede helft van de jaren negentig lag ook de woningbouwproductie in Nederland op een ongekend hoog niveau. In 1995 bouwden projectontwikkelaars 99.000 woningen, aangemoedigd door een hoge vraag en sterke prijsstijgingen. Na het uiteenspatten van de zeepbel daalde de woningbouwproductie sterk. De pogingen van de Nederlandse overheid om de productie op te vijzelen begonnen pas de laatste twee jaar hun vruchten af te werpen: de totale woningbouwproductie steeg van 80 duizend woningen in 2006 tot 88 duizend woningen in 2007. In 2008 zette die stijging door: in de eerste helft van dat jaar zijn ruim 28 duizend woningen opgeleverd, 13 procent meer dan in dezelfde periode van het jaar ervoor.

De grootschalige sloop van woongebouwen in het kader van de stedelijke vernieuwingsplannen in bijvoorbeeld Amsterdam en Rotterdam doet echter een deel van deze stijging weer teniet. De landelijke sloopdrift steeg consistent van 14 duizend woningen in 2000 tot 24 duizend in 2007: een stijging van 70 procent. Per saldo steeg daardoor de woningvoorraad veel minder hard dan de woningbouwproductie: van 61 duizend woningen in 2000 tot 64 duizend woningen in 2007. Dat is een toename van slechts 5 procent. Daarmee wordt de groei van de woningvoorraad in 1995 met 85 duizend woningen bij lange na nog niet gehaald.

Voor de nabije toekomst zijn de vooruitzichten weinig rooskleurig. De komende jaren zal volgens de vereniging voor ontwikkelaars en bouwondernemers NVB de woningbouwproductie door de kredietcrisis sterk dalen, tot 50 duizend nieuwe woningen in 2010 en 2011.

BRONNEN:

- S.N., 'Meer opleveringen van woningen, minder bouwvergunningen verleend', Centraal Bureau voor de Statistiek, 23 september 2008
- S.N., 'Forse daling vergunningen woningbouw', Centraal Bureau voor de Statistiek, 13 September 2007
- Ron Meerhof, 'Bouw nieuwe woningen dreigt stil te vallen', de Volkskrant, 16 oktober 2008

BUILDING AND DEMOLITION

When the economic bubble peaked in the second half of the 1990s, the construction of housing in the Netherlands was also at an unprecedentedly high level. In 1995, project developers built 99,000 dwellings, encouraged by high demand and considerable price increases. After the bubble burst the production of houses declined sharply. Attempts by the Dutch government to boost production only began to reap their fruits during the last two years: total housing production rose from 80,000 dwellings in 2006 to 88,000 dwellings in 2007. The rise continued in 2008: in the first half of that year more than 28,000 dwellings were completed, 13% more than in the same period the previous year.

However, the large-scale demolition of residential blocks under the auspices of urban renovation schemes in Amsterdam and Rotterdam, for example, undid part of this rise. The national urge to demolish rose consistently from 14,000 dwellings in 2000 to 24,000 in 2007: a rise of 70%. On balance, therefore, the housing supply rose much less strongly than housing production: from 61,000 dwellings in 2000 to 64,000 dwellings in 2007. This is an increase of only 5%. The growth in the housing supply in 1995 with 85,000 dwellings has hence not been achieved by a long chalk.

Prospects for the near future are hardly rosy. According to the Association of Developers and Construction Companies (NVB), housing production will sharply decline in the coming years because of the credit crisis, to 50,000 dwellings in 2010 and 2011.

SOURCES:

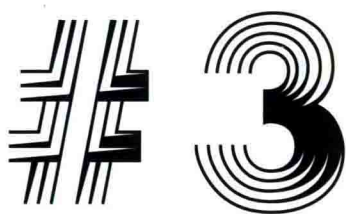
- S.N., 'Meer opleveringen van woningen, minder bouwvergunningen verleend', Centraal Bureau voor de Statistiek, 23 September 2008
- S.N., 'Forse daling vergunningen woningbouw', Centraal Bureau voor de Statistiek, 13 September 2007
- Ron Meerhof, 'Bouw nieuwe woningen dreigt stil te vallen', de Volkskrant, 16 October 2008

GEREED GEKOMEN WONINGEN PER PROVINCIE/ NEW DWELLINGS PER PROVINCE

BRON/SOURCE:

• Statistisch Jaarboek 2008, Centraal Bureau voor de Statistiek

ENERGIEVERSPILLING

Energie wordt steeds kostbaarder. Op basis van de tarieven in juli 2008 betaalt een Nederlands huishouden met een gemiddeld energieverbruik volgens het CBS 1.869 euro per jaar aan gas en elektriciteit. Dat is 144 euro meer dan in juli 2007 en een stijging van ruim 8 procent. De hoge prijzen en een toenemend milieubewustzijn leidden de afgelopen jaren tot een zoektocht naar nieuwe, milieuvriendelijke energiebronnen en naar pogingen om het energieverbruik van gebouwen en consumptiegoederen te verlagen.

Die zoektocht heeft vooralsnog niet veel opgeleverd. Zo is volgens Senter Novem het energieverbruik van utiliteitsgebouwen (die het leeuwendeel van het energieverbruik voor hun rekening nemen) de laatste vier jaar nauwelijks gedaald, en in sommige gevallen zelfs gestegen. Zo is in instellingen voor verpleging en verzorging het gasverbruik per m² gestegen van 23 m³ in 2004 tot 24 m³ in 2006. Dezelfde ontwikkeling is zichtbaar in ziekenhuizen, van 27 m³ in 2004 tot 28 m³ in 2006.

Ook op het gebied van duurzame energie zijn de ontwikkelingen in Nederland de laatste jaren teleurstellend. In 2006 bestond volgens het CBS 2,7 procent van het totale energieverbruik in Nederland uit duurzame energie, tegenover 2,8 procent in 2007. Dat is fors lager dan het gemiddelde van 6,8 procent van de vijftien best presterende EU-landen, waarin Nederland op de twaalfde plaats staat. Ter vergelijking: in Zweden, Finland en Oostenrijk was in 2006 het aandeel duurzame energie 20 procent of meer. De overheid streeft naar 5 procent verbruik van duurzame energie in 2010, oplopend naar 20 procent in 2020.

BRONNEN:

- S.N., 'Energiedata Utiliteitsbouw 2007', Senter Novem, 2008
- S.N., 'Energierkening valt 144 euro hoger uit', Centraal Bureau voor de Statistiek, 11 augustus 2008
- S.N., 'Aandeel duurzame energie Nederland een van de laagste in Europa', Centraal Bureau voor de Statistiek, 23 januari 2008
- S.N., 'Verbruik duurzame energie blijft gelijk', Centraal Bureau voor de Statistiek, Donderdag 24 april 2008

ENERGY WASTAGE

Energy is becoming more and more expensive. Based on the tariffs in July 2008, a Dutch household with an average energy consumption pays, according to the CBS, 1,859 Euros per year for gas and electricity. That is 144 Euros more than in July 2007, a rise of more than 8%. High prices and an increasing environmental awareness has led in recent years to a quest for new, environmentally-friendly sources of energy and to attempts at lowering the energy consumption of buildings and consumer goods.

For the time being, this quest has not yielded very much. According to Senter Novem, the energy consumption of utility buildings (which account for the lion's share of energy consumption) has scarcely declined during the last four years, and in some cases has even risen. In nursing and care homes, for instance, gas consumption increased from 23 m³ in 2004 to 24 m³ in 2006. A similar development can be seen in hospitals, from 27 m³ in 2004 to 28 m³ in 2006.

Developments in the Netherlands in the area of renewable energy have also been disappointing in recent years. In 2006, according to the CBS, 2.7% of the total energy consumption in the Netherlands consisted of renewable energy, compared to 2.8% in 2007. This is considerably lower than the average of 6.8% of the fifteen best performing EU countries, in which the Netherlands occupies the twelfth position. In comparison, the share of renewable energy in Sweden, Finland and Austria was 20% or more in 2006. The government is aiming at 5% use of renewable energy in 2010, rising to 20% in 2020.

SOURCES:

- S.N., 'Energiedata Utiliteitsbouw 2007', Senter Novem, 2008
- S.N., 'Energierkening valt 144 euro hoger uit', Centraal Bureau voor de Statistiek, 11 August 2008
- S.N., 'Aandeel duurzame energie Nederland een van de laagste in Europa', Centraal Bureau voor de Statistiek, 23 January 2008
- S.N., 'Verbruik duurzame energie blijft gelijk', Centraal Bureau voor de Statistiek, Donderdag 24 April 2008